

Kjære alle sammen

For en ære å stå akkurat her på en dag som denne! Å tale ved graven til han som skrev nasjonalsangen vår og ga oss barnetog er en ære – men for meg er ideene han målbar som forfatter, journalist, debattant og aktivist enda viktigere.

Bjørnstjerne Bjørnson var patriot, men han var også internasjonalt engasjert; en tosidighet noen i dag ser ut til å glemme at er mulig.

Som radikal liberal intellektuell bidro Bjørnson til det parlamentariske styresettet vi nyter godt av i dag, han var feminist - og han ble en stadig sterkere forkjemper for fred.

Selv om Bjørnson mente at Norge skulle få uavhengighet fra Sverige, ble han stadig skarpere i sin kritikk mot en nasjonalisme som kunne føre til krig, og engasjerte seg i at konflikter skulle løses med dialog, ikke med våpen.

Her ved graven er det stille, men verden rundt oss er definitivt ikke det. Aldri før i vår levetid har det vært flere aktive kriger. Menneskelig lidelse og groteske folkerettsbrudd streames direkte på våre telefoner.

Derfor må vi på en dag som denne ikke bare vende blikket bakover mot vår egen historie. Vi må også vende det utover.

Ja, de elsker sine land! De fedrene som kjemper og mødrene som gråter bare en flyreise unna. Som har blitt fordrevet fra sine tusen, værbitte hjem på grunn av krig, sult og tap.

For oss i Leger Uten Grenser er internasjonal solidaritet og anti-rasisme mer enn viktige prinsipper: de er forpliktelser vi har et aktivt og praktisk forhold til fordi vi i vårt humanitære arbeid møter mennesker når ordene vi feirer i dag – frihet, trygghet, fred – blir fraværende.

Å kunne sove trygt, få helsehjelp, tilgang på rent vann og slippe å flykte fra sitt hjem er grunnleggende rettigheter alle har uansett hvor de er, hvilken hudfarge de har, eller hvilken side av en grense de befinner seg på.

På en dag som 17. mai – som vi i Norge feirer som barnas dag, mens enkelte andre feirer med militærparader – er det ekstra viktig å hegne om Bjørnsons budskap om fred, forsoning og dialog:

Den friheten vi feirer i dag mister noe av sin betydning om den kun skal gjelde oss selv. Vår frihet er et privilegium som forplikter oss til å kjempe for mennesker som i vår tid lever uten frihet og demokrati; det finnes ingen de andre – det er bare oss!

Å elske Norge i Bjørnstjerne Bjørnsons ånd betyr å *ikke* stenge verden ute; for fra her vi står i dag går det en rød tråd fra vår egen grunnlovsglede til vårt internasjonale ansvar for fred, menneskeverd og for å ta et aktiv valg om hvem vi vil være i møte med andre menneskers lidelse – slik Bjørnstjerne gjorde. Jeg liker å tenke han kanskje hadde søkt seg til arbeid for oss hadde han levd i dag.

Derfor legger vi i dag ikke bare ned en krans for nasjonalsangen som Bjørnstjerne Bjørnson skrev, men for å føre hans engasjement for fred og frihet videre, i visshet om at frihet ikke først og fremst er en idé vi eier, men en verdi vi kjenner igjen når andre mister den.

Gratulerer med dagen!